

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystrické a soudců JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., ve věci

žalobce: **J. B.**

proti

žalovanému: **Magistrát města Brna**
sídlem Kounicova 67, 601 67 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2017, č. j. ŽP/31/2017/PROM, sp. zn. SČ 58184,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh správního řízení

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví citovaného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl žádost žalobce o prominutí místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále jen „místní poplatek“) dle § 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v rozhodném znění (dále jen „zákon o místních poplatcích“), neboť žalovaný neshledal u žalobce naplnění kritéria potřeby ospravedlnitelného důvodu ve smyslu § 16a zákona o místních poplatcích.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Ve včas podané žalobě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), splňující též ostatní podmínky řízení (§ 65, § 68 a § 70 s. ř. s.), žalobce navrhuje, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil.
3. Žalobce v první řadě namítá diskriminaci pro sociální původ. Žalovaný totiž v napadeném rozhodnutí uvedl, že k prominutí povinnosti zaplatit místní poplatek lze přistoupit pouze ve výjimečných případech, například když mají osoby v obci nahlášen trvalý pobyt, avšak dlouhodobě žijí mimo její území a fakticky žádný odpad na území obce nevyprodukují. Dle žalobce tak movitá osoba, která může vlastnit více nemovitostí k bydlení, je pro žalovaného na rozdíl o žalobce hodna prominutí povinnosti zaplatit místní poplatek, ačkoliv fakticky to nevylučuje, že v Brně odpad neprodukuje. Další důvod diskriminace pro sociální původ shledává žalobce v tom, že žalovaný zvýhodňuje movitější osoby, které si mohou dovolit zaplatit místní poplatek, možností udělení dotace ve výši 1 425 Kč na roční „šalinkartu“ (nepřenosnou předplatní jízdenku městské hromadné dopravy), neboť žalobce má stejné zaručené právo na dopravu, jako kdokoli jiný, neboť doprava je prostředkem plnění úředních, osobních a pracovních povinností.
4. Žalobce dále spatřuje vnitřní rozpornost rozhodnutí žalované v tom, že žalovaný ročně přispívá movitějším osobám částkou ve výši 2,13 násobku místního poplatku formou dotace na šalinkartu, přičemž žalobce je dlouhodobě nemajetnou osobou, a nárok žalovaného vůči žalobci je nižší, než je jeho výše uvedený příspěvek. Vnitřní rozpornost žalobce shledává také v tom, že žalovaný zvýhodňuje movitější osoby prominutím místního poplatku pouze z důvodu, že se dlouhodobě v Brně nezdržují. Žalobce rovněž namítá nicotnost rozhodnutí žalovaného spočívající jednak v tom, že po něm vyžaduje uhrazení místního poplatku, ačkoliv se jeho měsíční příjmy pohybují v rozmezí 0 Kč až 2 250 Kč a nevytváří tedy v obci téměř žádný odpad, pročez dle žalobce ani neexistuje skutkový základ pro vyměření místního poplatku, jednak z důvodu existence nemožného, neuskutečnitelného a nerealizovatelného plnění kvůli jeho nemajetnosti. V neposlední řadě žalobce tvrdí, že požadováním zaplacení místního poplatku po žalobci žalovaný tlačí žalobce k páčání trestné činnosti proto, aby mohl žalobce dluh žalovaného splatit.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření nejprve obecně rozebírá podmínky pro uložení místního poplatku v Brně. Konkrétně pak uvádí, že pro individuální prominutí povinnosti zaplatit místní poplatek dle § 16a zákona o místních poplatcích je nezbytné splnit tři podmínky, a sice existenci tvrdosti právního předpisu, existenci ospravedlnitelných důvodů a přihlédnutí k četnosti porušování povinnosti poplatníkem ve smyslu § 259c odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v rozhodném znění (dále jen „daňový řád“), přičemž žalobce na prominutí této povinnosti nemá ze zákona právní nárok. Rozhodnutí žalovaného závisí na jeho správním uvážení, jež nesmí vybočovat ze zákonných mezí, být svévolné či diskriminační. Pro účely sjednocení a objektivizace rozhodování o prominutí povinnosti zaplatit místní poplatek proto žalovaný vydal metodický pokyn ze dne 1. 2. 2016 „*Příkaz vedoucího odboru životního prostředí Magistrátu města Brna č. 2/2016*“ (dále jen „Metodický pokyn“), který upravuje situace, za kterých lze k prominutí povinnosti zaplatit místní poplatek přistoupit. Žalovaný po přezkoumání žádosti žalobce dospěl k závěru, že v jeho případě nejsou dány podmínky pro prominutí povinnosti místní poplatek uhradit. Žalovaný dále poukazuje na skutečnost, že je rozdíl mezi osvobozením či úlevou od místního poplatku, o němž rozhoduje v samostatné působnosti obec, a prominutím místního poplatku, o němž rozhoduje úřad obce v přenesené působnosti, přičemž rozhodnutí žalovaného nemůže činnost obce v samostatné působnosti nahrazovat. Žalovaný dále uvádí, že dotační systém na koupi šalinkarty je v dikci zastupitelstva statutárního města Brna a podmínky nákupu v dikci Dopravního podniku města Brna, a.s. Žalovaný dále uvádí, že spatřovat v jeho jednání návod

k páchání protiprávní činnosti je zcela zcestné. K ostatním tvrzením žalobce (exekuce, zbavení nároku na existenční minimum) se žalovaný dle svého názoru nemůže vyjadřovat.

IV. Ústní jednání

6. Při ústním jednání účastníci setrvali na svých tvrzeních již dříve písemně uplatněných v žalobě, resp. ve vyjádření k žalobě.

V. Posouzení věci soudem

7. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná** (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
8. Podstatu nyní projednávané věci tvoří nesouhlasná polemika žalobce s důvody žalovaného pro neprominutí povinnosti zaplatit místní poplatek ve smyslu § 16a zákona o místních poplatcích.
9. Dle § 11 odst. 1 písm. a) bodu 1. zákona o místních poplatcích „*poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt.*“ Místní poplatek je paušálním poplatkem za provoz celého systému. Poplatník je povinen k jeho úhradě bez ohledu na množství vyprodukovaného odpadu. Není tedy rozhodné, zda a kolik odpadu vyprodukoval. Poplatník je povinen sám v souladu s příslušnou obecně závaznou vyhláškou ve lhůtě splatnosti poplatek uhradit. Neuhradí-li poplatník místní poplatek včas nebo ve správné výši, městský úřad má povinnost vyměřit mu poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Dle § 16a zákona o místních poplatcích „*obecní úřad může na žádost poplatníka z důvodu odstranění tvrdosti právního předpisu zcela nebo částečně prominout poplatek podle § 10b nebo jeho příslušenství, lze-li to s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit.*“ Jak vyplývá z Důvodové zprávy k zákonu č. 266/2015 Sb., na jehož základě byl institut prominutí poplatku na žádost poplatníka do zákona o místních poplatcích opětovně zaveden, byť pouze toliko ve vztahu k poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, jeho účelem bylo umožnit správcům místních poplatků svým rozhodnutím ve výjimečných případech zmírnit tvrdost zákona. Zákon o místních poplatcích přitom neobsahuje žádná kritéria pro posuzování tvrdosti, rozhodnutí o žádosti záleží na důvodech uvedených žadatelem a na jejich hodnocení obecním úřadem. Tvrdost poplatku se může projevit v individuálních případech, např. při řešení důsledků živelních pohrom či jiných mimořádných událostí, nebo obecně v situacích, kdy by vybrání poplatku bylo spojeno s vážnou újmou pro povinného apod.
10. Krajský soud v první řadě poukazuje na skutečnost, že rozhodnutí o prominutí daně (poplatku) je rozhodnutím, na které není právní nárok. Nejvyšší správní soud k institutu prominutí daně (poplatku) v rozsudku ze dne 27. 6. 2013, č. j. 1 Afs 1/2013-47 (rozhodnutí správních soudů jsou rovněž dostupná na www.nssoud.cz), uvedl, že „*rozhodnutí správního orgánu o prominutí daně vychází z jeho správního uvážení, a proto správní soud při přezkumu takového rozhodnutí zkoumá, zda bylo vydáno v řádném řízení vymezeném normami hmotného i procesního daňového práva s vyloučením případné svévole rozhodujícího orgánu (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2010, č. 7 Afs 15/2007-106, či náleží ÚS ze dne 22. 7. 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07).*“ Otázkou libovůle a mezí správního uvážení v souvislosti s institutem prominutí příslušenství daně ve smyslu § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, se Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudku ze dne 22. 7. 2007, č. 2 Afs 159/2005-43 v němž dovodil, že „*instituty prominutí příslušenství daně (§ 55a odst. věta druhá d. ř.), prominutí daňového nedoplatku (§ 65 d. ř.) a posečkání daně a povolení splátek (§ 60 d. ř.), by měly zajistit, že ve všech případech, kdy to sociální či ekonomická situace daňového dlužníka objektivně vyžaduje nebo kdy je to z jiných legitimních důvodů na místě, bude sankce v jeho konkrétním případě přiměřeně snížena či zcela eliminována nebo že mu budou alespoň ulehčeny časové podmínky jejího uhrazení.*“ [18] Podle judikatury Ústavního soudu je pojem svévole interpretován „*ve smyslu extrémního nesouladu právních závěrů s vykonanými skutkovými a právními zjištěními, dále ve smyslu nerespektování kogentní normy, interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (příkladem čehož je přepjatý formalismus), jakož i interpretace a aplikace zákonných pojmů v jiném*

než zákonem stanoveném a právním myšlením konsensuálně akceptovaném významu, a konečně ve smyslu rozhodování bez bližších kritérií či alespoň zásad odvozených z právní normy' (viz např. náleží ÚS ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. IV. ÚS 518/10).“ Nejvyšší správní soud pak v citovaném rozsudku dospěl k závěru, že v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o prominutí daně je potřeba posuzovat dva aspekty, a sice zda bylo rozhodnutí vydáno v řádném řízení, vymezeném v souladu se zákonem, a zda toto rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí, tedy zda nebyly překročeny meze správního uvážení, neboť „prostor pro uvážení správního orgánu má vždy své limity. Ty jsou buď stanoveny zákonem, nebo si je musí správní orgán vymezit ve své rozhodovací praxi sám a následně je také musí dodržovat. Předem stanovená kritéria pro rozhodování však nesmí být nějakým způsobem excesivní, tj. nemohou například stanovovat diskriminační podmínky, na základě kterých by mělo být rozhodováno. Při rozhodování je nutné zohlednit konkrétní okolnosti daného případu a dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Důvody svého rozhodnutí musí správní orgán uvést v odůvodnění rozhodnutí.“ (obdobně srov. např. rozsudek ze dne 2. 5. 2012, čj. 1 As 35/2012-40).“

11. Krajský soud prizmatem výše uvedených judikturních závěrů přistoupil k hodnocení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného, přičemž dospěl k závěru, že žalovaný při rozhodování o prominutí místního poplatku postupoval v souladu se zákonem, zejména s § 16a zákona o místních poplatcích. Z tohoto ustanovení vyplývá, že pro prominutí daně musí v daném případě existovat tvrdost zákona, kterou má rozhodnutí o prominutí místního poplatku odstranit, a zároveň pro takové rozhodnutí musí být ospravedlnitelné důvody. Krajský soud konstatuje, že žalovaný postupoval v souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu, neboť o prominutí daně rozhodoval v řízení o prominutí daně dle § 259 daňového řádu, které je pro tyto případy zákonem stanoveno, tedy rozhodoval v řádném řízení vymezeném v souladu se zákonem, z napadeného rozhodnutí jsou jasně seznatelné důvody pro zvolený postup a rozhodnutí je řádně odůvodněné. Při rozhodování o prominutí místního poplatku vycházel žalovaný mj. i z citovaného Metodického pokynu, jehož účelem je zabezpečení v maximální možné míře jednotného a objektivizovaného rozhodování o žádostech o prominutí daně nebo jejího příslušenství. V něm žalovaný mj. vymezuje, v čem lze spatřovat tvrdosti zákona, kterými jsou dle Metodického pokynu případy, kdy by byla aplikace zákona pro adresáta příliš tvrdá a zákonodárce evidentně s takovým případem nepočítal nebo je považoval za příliš raritní, a zároveň jsou v metodickém pokynu vymezeny případy, ve kterých je dle žalovaného ospravedlnitelné k prominutí daně z důvodu odstranění tvrdosti zákona přistoupit i s přihlédnutím k celkové četnosti porušování povinností daňového subjektu.
12. V napadeném rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že žalobce nesplňoval kritérium ospravedlnitelného důvodu pro prominutí místního poplatku, přičemž argumentace žalobce, vztahující se k osobám, které se nezdržují dlouhodobě na území obce, se týkala institutu osvobození od místního poplatku, jehož užití je v dikci obce (zastupitelstva), nikoliv institutu prominutí místního poplatku, o níž rozhoduje obecní úřad, který by v prvním případě nepřipustně ingeroval do normotvorných pravomocí zastupitelstva obce. Ostatně v metodickém pokynu je explicitně vyloučeno, že by bylo možno prominout povinnost zaplatit místní poplatek na základě skutečnosti, že se daňový subjekt na území statutárního města Brna převážnou část roku nezdržuje, že platí místní poplatek na území jiné obce či jiného státu, nebo že se například daňový subjekt zbavuje vyprodukovaného odpadu jiným způsobem. Z uvedeného je zjevné, že veškerá argumentace žalobce, vztahující se k údajné diskriminaci z důvodu sociálního původu, je nedůvodná.
13. Žalovaný pak v napadeném rozhodnutí dále dospěl k závěru, že ve vztahu k tvrzení žalobce, že je nemajetný, neunesl žalobce důkazní břemeno (ačkoliv dle metodického pokynu je skutečnost, že se daňový subjekt nachází v platební neschopnosti nikoliv vlastním přičiněním důvodem pro odstranění tvrdosti zákona). K tomu krajský soud uvádí, že dle § 92 daňového řádu je to daňový subjekt, který je povinen prokazovat všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních. Správce daně vyzývá daňový

subjekt k odstranění vad podání pouze v případě, že má jeho podání vady, pro které není způsobilé k projednání, nebo vady, pro které nemůže mít předpokládané účinky pro správu daní [§ 74 odst. 1 daňového řádu]. Ani argumentace žalobce, že měl být vyzván k odstranění vad podání, proto není důvodná. Krajský soud nadto připomíná, že i pokud by žalobce prokázal skutečnost, že se ocitl nikoliv vlastním jednáním v platební neschopnosti, nebyla by tato skutečnost garancí vyhovění jeho žádosti o prominutí místního poplatku, neboť, jak již bylo uvedeno výše, žalobce stále nesplňoval žalovaným vymezené důvody pro ospravedlnitelnost prominutí místního poplatku.

14. Jestliže žalobce argumentuje nicotností rozhodnutí, pak důvody pro prohlášení rozhodnutí za nicotné dle § 105 odst. 2 daňového řádu spočívají v tom, že (a) je rozhodnutí vydáno správcem daně, který k jeho vydání nebyl vůbec věcně příslušný, (b) rozhodnutí trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, nebo (c) je vydáno na základě jiného nicotného rozhodnutí vydaného správcem daně. V daném případě namítá žalobce nicotnost napadeného rozhodnutí z důvodu vnitřní rozpornosti a právně či fakticky neuskutečnitelného plnění. Právně neuskutečnitelným rozhodnutím se přitom myslí rozhodnutí, které ukládá plnění, jež je protiprávní či dokonce trestné, fakticky neuskutečnitelným rozhodnutím se pak myslí rozhodnutí, které ukládá plnění nemožné či natolik neurčité, že není možno je splnit (srov. Lichnovský, O. a kol. *Daňový řád. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 421). Krajský soud v nyní projednávané věci neshledává vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí, stejně jako neshledává, že by napadené rozhodnutí ukládalo žalobci povinnost spáchat protiprávní jednání či že by bylo tak neurčité, že by jej nebylo možno splnit. Tyto námitky proto krajský soud shledává nedůvodnými. Ostatní důvody nicotnosti, uváděné žalobcem, spočívající v údajné naprosté nesmyslnosti rozhodnutí a v neexistenci skutkového základu, pak krajský soud taktéž nemůže shledat důvodnými, neboť tyto nejsou zákonem dány jako důvody pro nicotnost rozhodnutí.
15. Nadto krajský soud uvádí, že ani skutečnost, že žalobce neprodukuje v obci téměř žádný odpad, není pro danou věc relevantní, neboť místní poplatek je tzv. neadresný poplatek, jehož okruh účastníků je vymezen velmi obecně a jehož výše je, do značné míry, generalizovaná a dopředu určitelná. Poplatníkem je každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, bez ohledu na její další charakteristiky, např. věk, národnost atp. za předpokladu, že obec provozuje systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů; poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů dochází ke zpoplatnění systému zavedeného obcí ve smyslu § 17 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. Nejde o platbu za užití služby nebo míru jejího užití. (srov. Pelc, V. *Místní poplatky. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 100.) V dané věci tak nerozhoduje, zda a do jaké míry žalobce využívá systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, neboť povinnost zaplatit místní poplatek vzniká již při naplnění výše uvedených podmínek.
16. Námitku žalobce, týkající se návodu žalovaným ke spáchání protiprávního jednání, pak krajský soud považuje za nedůvodnou a ryze účelovou, nemající žádnou oporu v realitě, neboť napadené rozhodnutí žalobci povinnost spáchání žádného protiprávního jednání neukládá.
17. Krajský soud pro úplnost zdůrazňuje, že žalobcem předkládané listiny v podobě „*Potvrzení o evidenci na Úřadu práce ze dne 5. 6. 2017*“, resp. „*Potvrzení o příjmu*“ za období 10/2016 až 6/2017, jimiž žalobce dokládá jeho aktuální sociální a majetkovou situaci, nemohl vzít při rozhodnutí do úvahy z toho důvodu, že dle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v rámci řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Žalobcem tvrzené a dokládané skutečnosti se nicméně týkají období po rozhodnutí žalovaného, a proto je krajský soud nemohl vzít do úvahy při přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí.

VI. Závěr a náklady řízení

18. Na základě výše uvedeného krajský soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.
19. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, pročež mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 21. srpna 2019

JUDr. Zuzana Bystrická, v.r.
předsedkyně senátu